

SPOTKANIA Z ZABYTKAMI

miesięcznik popularnonaukowy

TOWARZYSTWA OPIEKI NAD ZABYTKAMI

zrealizowano w ramach Programu Operacyjnego Promocja Czytelnictwa ogłoszonego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

10 (248) XXXI Warszawa 2007

ADRES REDAKCJI:

00-460 Warszawa

ul. Agrykoli 1

tel./fax 0-22 622-46-63

e-mail: spotkania@zabytki-tonz.pl

<http://www.spotkania.pl>

RADA REDAKCYJNA:

dr Dorota Folga-Januszewska, dr hab. inż. Danuta Kłosek-Kozłowska, prof. dr hab. Marek Kwiatkowski, red. Krzysztof Nowiński, dr hab. Małgorzata Omilanowska, prof. dr hab. Jacek Purchla, prof. dr hab. Andrzej Rottermund, prof. dr hab. Bogumiła Rouba, dr Tadeusz Rudkowski (przewodniczący), prof. dr hab. Anna Sieradzka, mgr Ewa Siurawska, mgr Andrzej Sołtan, dr hab. inż. Bogusław Szymgin, prof. dr hab. Andrzej Tomaszewski

REDAKCJA:

Wojciech Przybyszewski

redaktor naczelny

Lidia Bruszevska

zastępcza red. nacz.

Ewa A. Kamińska

sekretarz redakcji

Jarosław Komorowski

opracowanie graficzno-techniczne:

Elżbieta Wysocka-Zbiegien

WSPÓŁPRACUJĄ:

Witold P. Glinkowski, Stanisław Grzelachowski, Adam Konopacki, Marek Konopka, Robert M. Kunkel, Zbigniew Michalczyk, Zdzisław Skrok, Janusz Szejcki, Tomasz Urzykowski, Hanna Widacka, Wanda Załęska

Wydaje:

Oficyna Wydawnicza Towarzystwa Opieki nad Zabytkami

dyrektor: Ewa Siurawska

00-459 Warszawa, ul. Myśliwiecka 1A,

tel. 0-22 629-62-26, tel./fax 0-22 622-46-74

Redakcja zastrzega sobie prawo wprowadzania zmian i skrótów w materiałach przeznaczonych do publikacji oraz zmian i skrótów tytułów. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Sp. z o.o.

Oprac. komputerowe: Katarzyna Płońska
Druk i oprawa: Argraf
03-301 Warszawa, ul. Jagiellońska 76
tel./fax (0 22) 811 51 11, 614 53 31
www.argraf.pl

Nakład: 6000 egz.

Od redakcji

Radni sejmiku w Poznaniu zdecydowali, że zamek królewski na Górze Przemysła ma zostać odbudowany według projektu architekta Witolda Milewskiego, ale po wprowadzeniu pewnych zmian. Odrzucono natomiast projekt alternatywny autorstwa warszawskiego rzeźbiarza i architekta Jarosława Kozakiewicza, który w swojej koncepcji zagospodarowania Góry Przemysła zaproponował nowoczesne rozwiązanie gmachu Muzeum Narodowego z przeszklonym tarasem. Stanowisko sejmiku upoważniło zarząd województwa wielkopolskiego do podpisania umowy z miastem i Komitetem Odbudowy Zamku Królewskiego w Poznaniu w sprawie rozpoczęcia budowy.

Sprawa ta – to nie nowy temat. W opublikowanym przeszło dwa lata temu na naszych łamach artykule „Odradza się najstarszy zamek królewski” jego autor napisał: „Od ponad 700 lat zarys budowli zamkowej nie uległ zmianie, a pierwotny budynek przetrwał do XVIII w. Znaczący twierdzą, że jest to dostateczny fundament historyczno-emocjonalny, by na nim odbudować rezydencję przypominającą dawną chwałę tego miejsca” (Jerzy Sobczak, „Spotkania z Zabytkami”, nr 5, 2005, s. 6). Inaczej widzi to twórca alternatywnego projektu, który po ogłoszeniu decyzji radnych powiedział: „Mój projekt to głos w dyskusji. Kiedy historycy z Uniwersytetu Adama Mickiewicza napisali protest przeciw historyzującej zabudowie Góry Przemysła, Wielkopolskie Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych poprosiło mnie, bym przedstawił, jak według mnie powinna ona wyglądać. Wymyśliłem przeszklony pawilon i postawiłem go obok miejsca, gdzie stał kiedyś zamek. Nie dotyka obrysu zamku, szanuje historyczną tkankę” („Widok ze szklanej wieży”, rozmowa Doroty Jareckiej z Jarosławem Kozakiewiczem, „Gazeta Wyborcza”, nr 186, 2007, s. 14).

Kto ma rację?

Duże kontrowersje wzbudził też pomysł rozbudowy Zamku Książąt Mazowieckich w Ciechanowie według projektu zespołu architektów z Gdyni pod kierunkiem Marka Kleczkowskiego. W listopadzie 2006 r. projekt ten zwyciężył w konkursie na rewitalizację zamku, ogłoszonym przez jego gospodarza – Muzeum Szlachty Mazowieckiej. Ta sprawa nie jest jeszcze przesądzona, a projekt ma swoich gorących zwolenników i przeciwników. W ciągnącej się już od wielu miesięcy dyskusji na temat rozbudowy ciechanowskiego zamku od czasu do czasu pojawiają się też zgoła sensacyjne wątki, których przykładem może być informacja z sierpnia br. o próbie sprzedania (!) przez urząd marszałkowski ciechanowskiego zamku (oraz obiektów pobliskiego Muzeum Romantyzmu w Opinogórze). Joanna Czechowicz z biura prasowego Urzędu Miasta w Ciechanowie uspokaja jednak, że chodzi tylko o potrzebę uregulowania praw majątkowych: „Po ustanowieniu prawa użytkownika wieczystego gruntu i sprzedaży budynków na rzecz muzeów jednostki te będą mogły samodzielnie decydować, w granicach ustaw, o sposobie wykonywania należących do nich praw majątkowych”. Mamy nadzieję, że w swojej decyzji muzeum uwzględni także uwagi sformułowane przez Główną Komisję Konserwatorską przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego w uchwale z 9 maja br., w której stwierdza się m.in., że „projekt w sposób drastyczny ingeruje w układ architektoniczny i kompozycyjny zamku, a tym samym stwarza zagrożenia dla jego substancji zabytkowej”, w konkluzji zaś: „Główna Komisja Konserwatorska negatywnie ocenia projekt rozbudowy Zamku Książąt Mazowieckich, proponuje natomiast ekspozycję trwałej ruiny, dopuszczając, w ramach istniejących kubatur, możliwość przystosowania obiektu do funkcji publicznych, zaspokajając potrzeby kulturalne mieszkańców Ciechanowa”.

Te i podobne zagadnienia staną się zapewne „gorącymi tematami” zapowiedzianej na 18-20 października 2007 r. na zamku w Działdowie konferencji „Ochrona zabytków architektury obronnej. Teoria a praktyka”, o której informowaliśmy już w sierpniu. Z konferencją związane są też artykuły otwierające ten numer miesięcznika – Bogusława Szymgina „Historyczne ruiny w XXI wieku” (ss. 4-7) i Wojciecha Wólkowskiego „Zamek w Działdowie – 100 lat odbudowy” (ss. 8-11). Przed przystąpieniem do dyskusji warto byłoby je przeczytać.

Wojciech Przybyszewski